

PESEM BREZ IMENA.

„Sem dolgo upal in ze bal,
Slovó sem upu, strahu dal“.

Pesmi pel sem, milo tožil,
Molčal bodem zanaprej;
Strune bom iz rok položil,
Mirno gledal svet poslej.

Kakor je, tako naj bode,
Svet najboljši res je tá;
Bog razdelil je osode,
Kar zasluži, vsak ima.

Slugi treba je služiti,
Dási žalosten je stan;
Raja tudi mora biti,
Raja rodom je Slovan.

Kar narodov je na sveti,
Svoje vsak ima dári;
Mi Slovani — mi terpeti,
In molčati znamo mi!

Rod slovanski je pobožen,
On brez žolča je golob;
Ves ponižen in podložen,
Nikdar ne pokaže zób.

Tepe ga, kedor utegne,
Zasmehuje, sramoti;
A Slovan se ne obregne,
Vse „za dušo“ poterpi.

Bog strahuje, kogar ljubi,
Križev daje mu, nadlog;
Rekel skora brez strahú bi,
Da prerad ima nas Bog!

B. M

GOSPOD MIRODOLSKI.

XII.

Strela, pravijo, rada vdari dvakrat v eno mesto. Kjer se je uselila nesreča, obsedi in rada pride druga za njo. Besede ni govoril Radovan, tožbe mu ni bilo iz ust, solzé mu ni bilo v oko, ko je zvedel strašno vest; zadela ga je naravnost v sercé! Duša mu je oterpnila, telesne moči so mu odrekle. Bolečina mu je bila zasadila ostro želo v serce s tako močjo, da se je želu odlomila ost; brez čuta je bil, brez jasne zavesti.

Malo dobrega je bil vžil Radovan v svoji mladosti; ternjeva mu je bila pot skozi življenje od skromne očetove hiše do daljnega velikega mesta, kjer se je pripravjal za učiteljski stan. Lahko bi bil dobival dovolj podpore od gospoda Mirodolskega, kateri ga je ljubil, kakor svojega sina; a Radovan je hotel stati na svojih nogah. Zase je živel v tujem mestu, redko je zahajal v družbe svojih verstnikov, redko vdeleževal se njih veselje, in tam ni bil najglasnejši med njimi. Zato ni bil posebno priljubljen svojim tovarišem; bili so celo med njimi, ki so ga po strani gledali, kakor da bi mu ne bilo prav upati. Vse to ga je bolelo, a ne motilo. Splošna sodba o njem je bila ta, da je priden, pošten, da mu ni moči očitati ničesa, a suhoparen, brez ognja, brez čuta. Radovan brez čuta! on, ki je imel serce tako polno ljubezni! A ljubezen je hranil zaperto in zakleneno v serci; ni je kazal pred svetom, ni je razdajal, kakor drugi, na drobno. Rad je imel vse ljudi, sovraštvu ni bilo prostora v njegovem serci; a ljubil je samo dvě bitji na svetu, svojo mater in nevesto svojo. Radovan je ljubil svojo mater, kakor more ljubiti svojo mater morda samo izobražen kmečkih roditeljev sin, ki ne potroša svoje ljubezni z objemanjem, poljubovanjem in sladkimi imeni; ki je imel, v velikem sijajnem mestu živeč, toliko priložnosti, spoznavati poveršnost in plitvost gosposkega ženstva in ceniti po pravi vrednosti zvesto serce, na skrivnem gorečo ljubezen proste slovenske matere! Svoji nevesti je hranil čisto, neoskrunjeno serce; izkušnjave velikega mesta so ga zastonj vabile; on ni tergal za kratek čas pisanih cvetic, ki rasto ob potu. Ljubezen mu je bila svet čut, ne igrača, ki jo človek zamenja z drugo, kader se je prejšnje naveličal. Mladost mu je bila čas dela, ne vživanja; kar ima življenje lepega in sladkega, naj mu hrani, da pride čas, nepokušeno, nenačeto. Po vsej pravici si je smel Radovan obetati lepo, veselo prihodnjost, zasluženo z delom in trudom, sè zmérnostjo in zatajevanjem. Pogled v jasno prihodnjost mu je bil tolažba in podpora, ko so mu pešale moči, ko mu je upadalo serce v življenja trudu in boju. Naj mu je bilo še tako temno obnebje, dve prijazni zvezdi ste mu sijali, razsvetljevali mu pot.

In teh dveh zvezd, v kateri se je oziral z vero, upanjem in ljubez nijo, teh dveh zvezd se mu je ena uternila! Dvě bitji je ljubil na svetu, in eno je izgubil, kako izgubil! Da bi mu smert vzela

nevesto, ta strašna misel ga je res plašila v černih trenotjih, kakor mora mu je ležala časi na persih; a stresel se je in zavedel: to ni mogoče, ta sreča mora biti njegova; zagotovljena mu mora biti edina ta, saj se je vsej drugi rad odpovedal! In zdaj! Česar si ni smel misliti prej, to bi mu bilo zdaj tolažba! Ako bi mu jo bila vzela nemila smert, kervavelo bi mu seree; obiskaval bi jo, solzé bi točil na njen grob, in solzé bi mu lajšale bolečino. Izgubil bi jo bil in vendar ne popolnem izgubil: v serei bi hranil njen spomin čist in svetél, v serei bi mu živela jasna njena podoba; gledal bi jo, pogovarjal se z njo v tihih trenotjih; ne bil bi sam!

In vendar mera njegove nesreče še ni bila polna. Mati mu nanagloma zbolí, zastonj je bila vsa pomoč. Sirota že prej ni bila terdnega zdravja, sinova nesreča ji je presunila seree. Radovan je ljubil svojo mater; nesli so mu jo v grob, in on ni potočil solze. Zdelo se mu je, kakor da bi se vse v sanjah godilo. Obilo mero terpljenja more prenašati človeško serce, kar preseza to mero, tega ne čuti več. Narava ni dobra mati človeku, vendar za edino to naredbo, ki kaže neko vsmiljenje do ubozega otroka, bodimo ji hvaležni; ko bi mogel človek terpeti bez konca, ko bi mogel čutiti brez meje bolečino na bolečino, kolikor jih more zadeti človeško serce — grozna misel!

Sam je bil Radovan, tako sam na svetu; zapuščen kakor otrok, ki se je izgubil v tamnem gozdu! Kam bi naj se bil obrnil, kje iskal tolažbe, pri gospodu Mirodolskem in hčeri njegovi, ki sta bila sama tako potrebna tolažbe? Temán mu je bil svet, dasi je tako lepo sijalo solnce na jasnem jesenskem nebu. Njemu je bilo solnce zašlo; končana mu je bila pot, kaj naj bi ga še vezalo na življenje? Pusto in prazno mu je bilo vse; oko mu je gledalo, a jasno ni videlo ničesa; ves svet mu je bil kakor z mreno preprežen. Tamne misli so se mu podile po glavi, nejasne, brez določne oblike, kakor po nébesu oblaki. Kakor ranjena zver je pohajal po gozdu, brez počitka, brez hrane; kakor hudodelnik se je ogibal človeškega obličja. Kako prijazen je bil prej z ljudmi, kako rad se je pogovarjal sè svojimi sosedi! In zdaj! v serce ga je zbodlo, kader je zagledal človeški obraz. V serce se je smilil ljudem, dasi so poznali samo polovico njegove nesreče!

Ubogi Radovan! Tako nesrečnega se čutiš, kakor meniš da ni bil nikedar človek na svetu nesrečen! In vendar, kaj se ti je zgodilo, kaj te je zadelo? Smert ti je vzela mater; ljubil si jo, z njo si želel živeti, z otročjo ljubeznijo slajšati ji življenja večer, v obili meri poverniti ji vse, kar je sirota zate storila, trudila se in terpela. To veselje, to sladko nado ti je razderla smert z nemilo roko. Velika izguba, huda bolečina; a tolaži se, pomisli: naravni zakon je, da gre mati pred sinom iz sveta! Izneverilo se ti je dekle, katero si ljubil, v katero si stavil vero in up. Če te vse zapusti, če te vse izdá, ona, upal si, ostane ti zvesta. Zapustila te je, zaverгла je tvoje zvesto serce, šla je za drugim; kaj je njej vsa tvoja ljubezen in zve-

stoba; kaj njej to, da ti je vzela vero v človeštvo, da ti je zamorila mladost, uničila nadepolno življenje! Ti se čudiš, da še solnce sije, da še zemlja zeleni, in po njej hodijo ljudje, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo. O Radovan, Radovan! Kako slabo poznaš t' življenje! Med knjigami ti je pretekla mladost, in iz knjig se ne spoznava življenje. Svoj svet si snoval si v svojih sanjah, a ta vzorni svet kako malo je podoben svetu, kakoršen je v resnici! Srečno si živel v svojem zračnem domu, prišel si na zemljo in noga se ti je izpoteknila o prvi stopinji! Vso svojo vero si stavil v eno bitje, v stvar s človeškim obličjem, z lepim ženskim obličjem, in to bitje se ti je izneverilo! Na eno ladijo si bil naložil vse svoje blago, vso svojo srečo, in ta ladija se ti je razbila! Je-li to modrost, je-li to sad tvoje učenosti? Malikoval si in bridko se pokoriš za svoje malikovanje. In vendar kedó bi te grajal! Koliko blagih mož je bilo pred tabo, katerim se je godilo enako, in koliko jih bode za tabo! In če ti počí serce, vedi, da nisi prvi, in da tudi zadnji ne bodeš! O žalostna, kervava ironija! Kaka dajmonska moč žene tolikokrat ravno najblažjega moža z nepremagljivo silo, da slep na desno in na levo hrepeni samo po enem, po nestanovitni, omahljivi ženski! Zakaj je ravno njegova ljubezen tako neskončno globoka! Zakaj mora biti tako? Ne bi li bilo morebiti bolje, da bi bil tudi on, kakor jih je sto in sto drugih okrog njega, lahkih misli in lahkega serca? Koliko bridke nesreče bi bilo manj na svetu!

Krepki hrast, kateremu gloje drobni červ oserčje, začne s časom hirati; pérje se mu suši in rumeni; smertna bolezen mu razgraja po udih. Radovan je terpel na skrivnem; preobili žalosti, ki mu je polnila serce, ní dal duška ne z besedo, ne sè solzó. Pereči ogenj, ki mu je, v persih zapert, razjedal serce, prime se mu telesa. Hude vročine mu raznemajo kri, divjajo mu po udih, po možganih. Ko pride neko jutro Breda k njemu pogledat, sirota ní imela mirú, najde ga na postelji, oblečenega; komaj jo je poznal. Hitro gre povedat očetu; pošljejo po zdravnika. Zdravnik pride z gospodom Mirodolskim in Bredo, pregleda ga in pravi, da je bolezen nevarna; pokoja je treba bolniku in najskerbnejše postrežbe. Ali težavo so imeli z njim. Prosil jih je: Pustite me! Kaj mi hočete? saj vam nisem nobenemu nič žalega storil! Pustite me, naj v miru umerjem! S težka ga je preprosila Breda, da je povžil nekoliko hladilne pijače; a nikakor ga ní bilo pregovoriti, da bi se pustil prenesti v Mirni dol. Njegov odgovor je bil: Pustite me tukaj; od tód imam bliže do matere; tu sem prvič zagledal ta žalostni svet, tu hočem zatísniti očí. Ne mudite me, mati me čakajo; čujte, mati me kličejo! Tiho, tiho, mati! skoraj bom pri vas; saj ne morem živeti brez vas; vi ste me radi imeli, mati! vi in nihče drug na svetu! — Nato utrujen zaspi. Zdravnik migne, da zdaj je čas, zadnji čas. V spanji ga preneso v Mirni dol.

Žalost se je bila uselila v Mirnem dolu. Mirnega doma si je želel blagi mož na svoje stare dní, zato je imenoval Mirni dol svojo

novo domačijo. Miren je bil zdaj njegov dom, a takega mirú si pač ní želel, ko se je preseljeval v ta kraj!

Kako se je bil izpremenil ubogi mož! Za deset lét se je bil postaral; zapustile so ga bile dušne in telesne moči. Odljuden je bil in osoren; še svoji hčeri ní dal prijazne besede. Videti ni mogel ničesa, kar ga je spominjalo izgubljenega otroka. Tu je imela Breda priložnost, kazati svojo angelsko poterpežljivost.

Radovanova bolezen se ní obrnila ne na boljše ne na slabše. Skoraj ves čas je ležal v nezavesti; Breda je bila noč in dan poleg njegove postelje; stregla mu je kakor mati bolnemu otroku. Z roko mu je hladila razbeljeno čelo, kar je bilo videti da dobro dé bolniku. Ali kaj je terpela uboga sirota, kako ji je kervavelo serce, ko ga je slišala govoriti v vročinskih sanjah:

„Kaj bodete vi sè svojimi dekleti! Metle jim v roke, da pometajo dvorišče moji kraljici. O kako je lepa moja kraljica, moja Zora! Kakor roža med osatom! Ne roža! bela je kakor lilija, in čista in nedolžna kakor lilija! Lepa je in zvesta! Zvestoba, pravijo, ne druží se z lepoto. Ljudje govore, ker ne poznajo moje Zore. Knezi jo snubijo in kralji, iz daljnih dežel prihajajo, v deveto deželo je segel njene lepote glas. Klanjajo se do tal pred njeno lepoto; zlate krone si snemajo z glav ter jih pokladajo v prah pred njene noge. A moja kraljica sedi ponosna na svetlem prestolu; zaničljivo jih gleda in z drobno nožico se igra po tleh ter suje v stran bleščeče krone. Idite, govori jim, knezi in kralji! Izbrala sem si že ljubega, ki kraljuje v mojem serci; pastir je moj ljubi, bele ovčice pase na zelenem travniku in jaz jih bodem pasla z njim!“

In zopet čez nekaj časa:

„Prišla si, Zora moja; saj sem vedel, da prideš! Pa so me strašili hudobni ljudje, ki mi ne privoščijo moje sreče; dejali so mi, da si me zapustila, da si šla z mladim kraljevičem, ki je lep, kakor pomladansko jutro! Res si zapustila dom in očeta, a šla si v daljno tuje mesto obiskat bolnega prijatelja, da ne boče tako sam. Tako sam sem bil in zapuščen; še matere ní bilo k bolnemu otroku. Ljudje pravijo, da so bolni; gotovo so hudo bolni, da ne pridejo k svojemu otroku. Ti pa si prišla, zlata zvezda moja! Nič te ní deržalo, ne očetove ne sestrine prošnje; ní te strašila daljna pot! Prišla si in mehko svojo ročico mi pokladaš na vroče čelo. O položi mi jo sim na serce, še bolj vroče mi je serce od ljubezni do tebe. Kaj me gledaš s tako žalostnim očesom! Kedó ti je kaj žalega storil! O svet je tako hudoben, Zora moja! Vse nama zavida najino srečo. Strupene kače lazijo med cveticami po travi. Glej tam ónega pisanega gada; tebe zalazuje, sladka nevesta moja! Beživa, beživa, Zora moja! zapustiva ta hudobni svet; svet noče, da bi bila srečna! Stisni se v moje naročje! V naročji te nesem čez hribe in doline; sovražnik je za nama! O hvalo Bogu; rešena sva! Glej, široko morje blešči pred nama; ladija naju čaka ob bregu; bela jadra so razpeta; urno v ladijo! Nič se ne boj, nevesta moja! pokojno je morje, prijazna

sapica diše in morske ribice plešejo in spremljajo ladijo. Dalje, dalje! Glej že naju pozdravlja zelen otok, prijazno naju vabi v mirno svojo naročje!“

Utrujen umolkne; merzel pót mu je oblit čelo in težko sope. Čez nekaj časa izpregleda; stermeče oči vpira v svojo strežnico:

„Ti nisi Zora! Kaj hočeš tí, tuje dekle, pri meni! Kje je Zora? Ravnokar je bila tú; njena roka je bila v moji roki; kam si jo dela? Ti hočeš biti na njenem mestu, ti hočeš biti moja nevesta, nikedar!“

In ježen suno od sebe roko deklice, ki ga je tolažila in mirila. In ko pride gospod Mirodolski sam tolažit bolnika, gleda ga debelo, rekoč:

„Kedó si ti, čestiti starček? Znan se mi vidiš; zdí se mi, da sem te že videl nekjé. Ti si Lear, kralj Lear si tí: otročja nehvaležnost ti je razorala čestito obličje. Kje so tvoje hčeri, Lear? Nehvaležne so bile, tí si jih preklel in zdaj si nesrečen! In vendar vse to ní nič res. Breztelesna prikazen si tí, stara basen, otročja pripovedka; vse nič res; otročje nehvaležnosti ní na svetu. Izgini izpred mojih očí, hudó jim dé tvoja prikazen!“

Táko je bilo sedaj življenje v Mirnem dolu! In gospa Jarinova? Zapustila je bila grad takoj drugi dan po dogodbi, ki je uničila srečo sosedni družini. Vsa poterta je bila; ní čudo, čutila je žena, da je, če tudi nehoté, kriva nesreče. Nemogoče ji je bilo priti in posloviti se od svojega nesrečnega sosedu. Poslala mu je pisemce z naslednjimi versticami:

„Gospod! Da si le predobro vem, da bodete moje imé, moj spomin preklinjali do konca dni, ne morem vendar iti od tód brez vsega slovesa. Tolažiti vas, nimam pravice, tudi opravičevala se ne bodem; zastoj bi bila vsaka beseda, nesreča dela človeka krivičnega! Samo toliko vam rečem: Mnogo sem terpela v svojem življenji, vse moje terpljenje ní bilo nič proti nesreči, ki me je z vami vred zadela. Kako rada bi vam podala roko v slovo, videla vas več ne bodem, a ne upam se pred vaše obličje. Z Bogom, z Bogom!“ *B. M.*

DUNAJSKE ELEGIJE.

X.

Dum Roma deliberat, Saguntum perit.

Saj se takó ne mudi, za mizo zeleno gasilci!

Dolgo ste čakali že, malo počakajte še!

Ogenj ustavi se sam, ko zadnja zgorela je hiša;

Bliža, poglejte, možjé, zadnji se hiši požár.

Dolgo več treba ne bo vam čakati, mirni bodite!

In če vse pogori, škoda velika ne bo.

Vás siromaška gori, zgolj nizke, lesene so kočé;

Malo po kočah blagó, sámi beraški ljudjé!

Malo čestí pomoč, koristi ne kaže nobene;

Rádostne sólze sirót bile plačilo bi vam.

Slábo plačilo za trud in nóvo gasilno orodje,
Ki se pokvari lahkö, — bolje ostati domá!
Vpitje nesrečnih in jok naj vam ne moti pokoja;
Glas pojéma jim že, skoraj jih čuti ne bô. — —
Vi oblastni možjé, ki vodite ljudstvom osode,
Dolgo ste stali, — gorjé ni vam genilo sercá.
Persi vam krije oklêp iz terdega trojnega jekla,
Kar nam stresa sercê, vam ne doseže sercá.
Kar si groznega duh človeški izmisliti more,
Mirno ste gledali vi, niste genili z rokô.
S perstom je bilo samó vam mignuti treba ne z mečem,
Stali pokojni ste vi, križem deržali rokê!
Zdaj se gibljete; sram in strah je vas lastnih narodov;
Kar se godi, prehudô krotkim dušicam se zdí.
Delati hočete mir; sedaj? — poterpíte še malo!
Skoraj najlepši se mir bode naredil brez vas.
Glava odsekana več ne vpije na glas: pomagajte!
Tiho leži in meži, láchko jo sunêš z nogô.
Žena, devica kriči v pestéh surovih divjakov;
A zaklana molči, kakor zaklana ovcá!
Dete nabódeno res nekoliko časa še vpije,
Da človeka uhô, ali pa sêrce boli.
Rado bi bilo živô, poglej, kako se ti brani!
Ognja se tudi boji, ali pečeno — molči. — —
Kô bo podavljeno vsê, poklano, pobito, požgano;
Čuti ne bode glasú, mirno, pokojno bo vse!
Vam pomagat mirit ne bode potreba hoditi,
Sam najbolje umê Turek miriti ljudi! —
Škoda velika pač ni pokončanih ubogih terpinov;
Solzna dolina je svet, ako je človek berač!
Rešeni so bolečin, tam gori se zdaj veselijo;
Turek je dober kristjan, on za nebesa skerbi.
Duše naravnost v nebô pošilja, skerbi za pokoro:
Da si očistijo greh, muči pred smertjo telô! — —
O kako si ubóg, beraški naš govor slovenski!
Svojemu serdu zastoj iščem primérnih beséd!
Ostre pušice bi rad, strupéne pušice govoril,
Da si olajšam sercê, dušek bolesti odprem.
Serd mi v serci kipí, pripravnega išče orožja:
Krotki naš govor dovolj nima serditih beséd!
Ne! po krivem dolžim te, naš govor; v človeštva jezicih
Ni besed, da povem, kar mi po persih divjá!

B. M.

I V A N S L A V E L J .

XIX.

K O N E C .

Večer se je bil naredil in samo medló so redke svetilnice razsvetljevale mesine ulice. Bile so plemenitaške ulice, po katerih je stopal Ivan Slavelj, in visoka poslopja so ginile pri slabi luči v megleni temi. Kakor strahovi so kvišku moleli ti velikani, kakor strahovi zaostali iz preteklih stoletij.

Ivan Slavelj je hitel po ulicah, lice mu je gorelo; popotni prah ga je še pokrival.

Pred znano palačo Karlo Saldernovo obstane. Iz nočnega mraka sta zerla vanj temna velikana, ki sta s herbtišči podpirala obok visokega portala.

Ivan Slavelj vstopi ter hiti gori po razsvitljenih stopnicah.

Boginje in bogovi so živeli po stenah in zeleni oleander je rudečil svoje dišeče cvetje.

Pri zidu je slonel star sluga in dremal. Prebudé ga koraki in kvišku šine.

„Rad bi govoril s premilostivo!“ reče mu Ivan Slavelj. Sluga gré takoj kakor senca pred njim po mehkih tapetah. Zaspalo maje glavo, kaj neki hoče tako pozno v večeru. Ali bil je zdravnik in morebiti so ga klicali.

Ko je hotel odpreti vrata, prime ga Ivan Slavelj za roko ter mu reče, naj le pusti, gospica kontesa že vé.

In urno odpre ter pusti slugo, ki je sklepal roke nad toliko nespodobnostjo.

Ivan Slavelj pa vstopi.

Perva soba je bila prazna; a iz druge so lili svetli žarki. Niso se čuli njegovi koraki po dragoceni tapeti.

Pri vhodu v drugo sobo obstoji.

Tu je bila Marija Ana!

Pri glasoviru je sedela ter zerla v steno, po kateri so se pisani cvetovi objemali s cvetovi. Luč je svetlo obsevala krasno ji lice. Ni ga čutila!

Ali Ivana Slavelja premagajo čuti serca, zastoka in onemogel obstoji pri vhodu. Ona pa oberne proti njemu blede obličje, ki ji zarudi, kakor roža s pomladi.

Vstane, trepetá po vsem životu. On pa urno pristopi, zgrudi se na kolena in zdihne:

„Marija Ana, odpusti!“

Govoriti ni mogla. Gladi mu dolge, černe lasé z nežno ročico in duša se ji razlije v tisočere radosti, in cvetje ji poganja po njej. tisočero cvetje in nebeška mavrica zasije ter se razpne nad njo.

„Moj Bog, moj Bog!“ reče potem, „kaj bi bilo, ako bi ne bil prišel!“

In Ivan Slavelj se spne kvišku, in objame šibko, trepetajoče dekle. In ljubila sta se, neizrečeno ljubila!

Tedaj pa pristopi iz bližnje sobe Karlo Saldern. Nista ga videla. Počasi je bil pristopil, starost mu je bila sklonila telo.

K njima pristopi in reče ginen:

„Bodita srečna!“

„Ljubezen ima svoje pravice, svoje pravice!“ zdihne in sede s trudnimi udi na blazino ter žalostno podpre glavo.

„Svoje pravice!“ mermra in se zamisli.

Morda mu je bilo tedaj stopilo lastno življenje pred duševno oko in videl je čase pretekle, umerlih podobe!

„Bodita srečna!“ In v resnici sta bila srečna in Karlo Saldern je bil srečen z njima!

* * *

Konečno pogledjmo še v stari Bobovec!

To ti je bil dan v tej vasi, ko se je zvedela čudna, prečudna vest, da je Slaveljev sedaj gospod v bobovški graščini in zapovednik velikemu posestvu!

Viri nam poročajo, da so ta dan perice na bobovškem potoku samo klepetale, v gibale, pustile v miru perilo ter skalile čisto malo vode.

Za gotovo smo zvedeli tudi to, da je Jermenovčev Jakope, ko se mu je bilo povedalo vse to, odperl na stežaj svoja usta in da jih je še le zaperl, ko je preteklo dosti časa, in ko ga je nemilo dregnila zakonska družica, „da naj gre okopavat lenoba, lenobasta!“

Vse se je čudilo, vse je stermelo. Vse je hitelo k oknom ter gledalo od strani, ko je novi graščak stopal tisto popoludne čez vas in se mu je ženica, drobna kakor metulj, naslanjala na roko.

In tako smo dospeli z Ivan Slaveljem do zaželene mu sreče, katero vživa sedaj svoji rodovini v prid in v prid terpečemu človeštvu. Da bi jo vžival še mnogo let!

* * *

Nevsmiljeno bi bilo, ako bi sklenili svojo pripoved in ne povedali osebe, katera je dohitela glavne njene osebe.

Štefan Deska je dobil, kar si gotovo že ugenil bralec, prostora v bobovškem gradu, kjer se vsak dan do sitega najé. To je pa nekoliko zmedlo mu „filozofično sistemo“, ker sedaj ima vsega dovolj brez truda, kakor ribice v vodi ali tice pod nebom. Ali ljubezen do filozofije mu je ostala in poln je upanja, da se mu vendar še posreči rešiti težavno vprašanje: čemu je človek na svetu?

Manj vesela je vest o Lavrenciji Žolni. Žganje mu je do smerti podpiralo „muzo“, ali po nesreči mu pride v roko številka slovenskega lista, v kateri se obravnava cerkvena umetnost. Mož se je polastil novih „idej“, in neko jutro ga najdejo brez življenja; mertvoud ga je bil zadel na možganih. Mir mu bodi v grobu, ki si ga je zaslužil z mučeniško svojo smertjo!

Če izpregovorimo še zadnjo besedo o Jakopetu Jermenovci in povemo, da ni dneva, da bi ga ne pokorila z vso svojo težo težka roka zakonske družice, povedali smo vse, kar je bilo mogoče.

Emil Leon.

V SPOMIN ANTONA JANEŽIČA.

Vertnár od zore trudi se do mraka :
Sadi, presaja, cépi in priliva ;
Cvetice mraza brani in pokriva,
Kedár preti jim toča iz oblaka.

Ves dan po vertu v solnci pót pretaka ;
Da pride bela zima, ne počiva ;
In vendar sam sadú on malo vživa,
Gospod je prvi, naj družina čaka!

Vertnár si nam rodil se v Rožnem doli :
Sadil, gojil cvetice poezije
Nam po dobravi, pústi prej in góli.

Zdaj, ko zelena te gomila krije,
Žaluje dom, ne zabi te nikoli ;
Hvaležen zdaj ti sláve venec vije!

B. M.

ŠESTOMER SLOVENSKI.

O čem naj človek govori v tem groznem času! Komur ni že popolnem odrevenelo serce, nemogoče mu je pečati se sè stvarjo, pri kateri mu je zbrati in napeti vse dušne moči. Nehotoma mu uhajajo misli v stran, kjer se godé grozovitosti, kakoršnih ní videlo naše stoletje. V političnem listu si človek vsaj lahko olajša in izprazni serce; svoj žolč, svoj sveti serd izlije v plameneče besede, a kaj početi uredniku lepoznavskega lista? In vendar pisati mu je, kratkočasiti bralce sè stvarmi, ki ga zanimajo kedaj, a zdaj so mu „deveta skerb!“

Govorimo torej enkrat za kratek čas o predmetu, pri katerem si ni treba beliti glave; govorimo o meroslovji, metriki, in sicer o „šestomeru,“ tako lahko imenujemo „heksameter,“ da se ogiblremo, kolikor mogoče, tujih besed.

Znano je vsakemu, kedor se je kolikaj pečal s to stvarjo, da stare gerške pesniške mere slabo pristojé novim jezikom, tudi slovanskim. Znano je tudi, zakaj? Novi jeziki so drugače stvarjeni, a o tem nismo namenjeni govoriti. Nemci, ki radi vse poskušajo in posnemajo, kar kje vidijo pri kakem narodu, vprezali so tudi nekédaj svoj jezik v staroklasične oblike, in veselili so se kakor otroci, da se njih jezik priléga vsem, tudi najumetnejšim oblikam. S časom so se spametovali, spoznali so, da se s tem uboga nemščina tlači v „Prokrustovo posteljo“ in opustili so té akademične igrače. „Eno vsem se ne spodobi.“

Izmed starih mér je morebiti edini šestomér (in z njim njegov manjši brat petomér), kateri se še najbolj priléga nemškemu in slo-

venskemu jeziku; čudno, da ga ravno romanski narodi niso nikedar rabili! Nemške epične pesmi, kolikor jih imajo, pisane so po največ v šestomerih; a ti šestomeri so čisto taki, da človeka, ki je nekoliko tenkoslušen, ušesa bolé, ko jih bere. Goethe in Schiller sta delala strašne distihe v svojih „Ksenijah,“ tako da jih je po vsej pravici zasmehoval nek K. T. Fulda s klasičnim distihom:

„In Weimar und in Jéna mácht man Hexámeter wie der,

„Aber die Péntameter sínd doch noch éxcellentér!“

Po Nemcih se torej ne smemo ravnati, ako hočemo delati šestomere, da se ne bodo vrabei plašili. Pri nas je imel Preširen malo sreče s to obliko; njegovi šestomeri niso izgledni. Mnogo bolje jih je pogodil Koseski, mož, ki je imel sploh mnogo naravnega sluha za ritme. Nekateri njegovih šestomerov so čisto pravilni, lepo in polno doneči. Koseski nam je pokazal, da je mogoče delati primérno prav dobre slovenske šestomere. Žal je nam, da nimamo pri roki Koseskijevih pesmi, da bi videli, ali se je držal gotovega pravila, in káko je to pravilo.

Namen tem versticam je podati našim mladim pesnikom, stari sami vse vedó, káko bi bilo po našem mnenji skladati slovenske šestomere, da ne bodo prehudo žalili tenkoslušnega ušesa.

Najprej imejno vedno pred očmi, da je šestomerova osnova daktilna. Daktili spadajo med óno versto mér, katero imenujejo Gerki „génos íson,“ taka mera sestoji iz dvéh enako dolzih polovic; tukaj iz enega dolzega zloga, prva polovica, in dveh kratkih, druga polovica. Dva kratka zloga veljata za enega dolzega, in nasprotno. Mesto daktila stoji torej lahko spondej, razen pete stopinje, kjer je pravilno staviti daktil, kakor znano. V gerškem in latinskem jeziku je bilo torej lahko delati polnoglasne šestomere, ker ta jezika imata čistih daktilov in polnotežnih spondejev na izbiro. A káko v slovenščini? Daktilov, bolj ali manj čistih, imamo; spondejev, pravih, polnotežnih spondejev, to je takih, da je drugi zlog enako dolg s prvim, nimamo — nič! Tudi naše zložene besede, n. pr. Nános, národ, pótok, niso pravi spondeji; izgovarjamo jih bolj za troheje. Vendar veseli bi bili tudi takih in smeli bi jih brez greha rabiti za spondeje, samo da bi jih ne bilo tako ubogo malo! Kaj torej storiti, ker vendar ne gré, da bi delali šestomere vedno iz samih daktilov? Prava težava! Mesto spondejev stávimo troheje! Tako je pisano po vseh nemških „Metrikah“ za nižje in više razrede. In nemški pesniki se ravnajo brez pomiselka po tem pravilu, zato so pa njih šestomeri tudi taki! In vendar ravno Nemcem bi ne bilo treba pomagati si s tako jalovim pomočkom. Nemški jezik ima obilo spondejev, ki se čisto malo ločijo od gerških ali latinskih. Besede: Abgrund, Grossmuth, za silo tudi: Weisheit, standhaft in enake, smejo se povsod rabiti za spondeje. Nemarnost je torej stvarila pri Nemcih tisto malopridno pravilo, da se smé v šestomeru povsod rabiti trohej mesto spondeja. Zato je glavna napaka nemških šestomerov, da „šepajo.“ Berimo n. pr. 2. verz Klopstockove „Mesijade:“ „Die der Messias auf Erden in seiner Menschheit

vollendet.“ Ali ní, kakor da bi ta verz šepal na četerti stopinji: „seiner?“ Zakaj? Tu čepi gola trohejska spaka „seiner“ in se šopiri na spondejevem mestu. Kaj bi rekli skladatelju, ako bi v pesmi, zloženi v $\frac{4}{4}$ taktu, recimo v četrtem taktu postavil mesto štirih čertertink samo tri? To je nemogoče! In zakaj bi vladali tukaj drugi zakoni? Šestomer je sestavljen iz šest $\frac{4}{4}$ taktov; daktil namreč ima štiri vdarce, dva na prvi, dolgi zlog, in na vsak kratki po eden; isto tako spondej: dva vdarca na vsak zlog. Kedor je nekoliko „muzikalen,“ bode to lahko umel. Sploh pa moramo reči, da vse to je pisano samo takim, kateri imajo nekoliko sluha za pesniške mere. Vsi óni, katerim je, kakor pravi nemški verz, „Kirehthurmknopf Daktylus, Klopstock Trochaeus,“ naj se ne dolgočasijo s tem berilom.

Da bode torej šestomer polnoglasi in gladek, ne stavimo troheja na spondejevo mesto, razen šeste stopinje, kjer je trohej pravilen zaradi odmora med tem in sledečim verzom. Kaj pa celo, ako stoji po več trohejev zaporedoma? Tak verz ima res šest mér, a šestomer ní nikakor. „Es gibt ein Thier mit einem Horn, ein Einhorn aber gibt es nicht.“ V gerških in latinskih šestomerih ne stoji nikoli trohej mesto spondeja. Izimki, kateri se nahajajo redko v Homeru, so samo na videz izimki, kakor vedó strokovnjaki med našimi bralci; s polovičarji ne govorimo.

Iz samih daktilov ní moči sestavljati šestomera, spondejev nimamo, mesto njih ne smemo staviti trohejev, kaj nam torej početi? Ali naj čisto pustimo mero, za katero ní stvarjen naš jezik? — Morebiti bi bilo res najbolje; vendar da si ohranimo to zares lepo in časi prav pripravno mero, delajmo tako: Spondejev nam je treba, nimamo jih, narejajmo si jih. Dandanašnji se vse ponareja, zakaj bi pesniki ne ponarejali spondejev? Ker nimamo pravih spondejev, rabimo ponarejene. To sleparstvo pač ne bode kaznjivo; pogledjmo slikarje, kako varajo in slepé oko: celo glasbarjem in stavbarjem niso čisto tuje enake zvijače. „ . . . Hanc veniam petimusque damusque vicissim.“ Upamo, da se nam ne bode v greh štelo, ako razodenemo našim mladim pesnikom skrivnost, kako se ponarejajo spondeji; ker tako ponarejanje, kolikor je nam znano, ní prepovedano v kazenskem zakoniku.

Stvar je prav lahka: Vzemi dolg, to je: naglašen zlog, bodi si naglašen konečen zlog kake besede, ali pa sama enozložna beseda: to je prva polovica spondeja; za drugo polovico vzemi enozložno besedo, ali pa prvi zlog, če tudi kratek, nenaglašen, druge besede — in spondej, seveda ponarejen spondej, je gotov! Kar je namreč drugi zlog prekratek, nadomestuje odmor, prenehljaj med prvo in drugo besedo. Nekaj izgledov naj pojasni, kako to mislimo.

„Solnce je vzhájalo i z p o d k r a s n i h morskich zatókov.“ . . . Ta verz ní dober; na tretji stopinji imamo „izpod“ za silo spondej, a takoj potem na četerti stopinji je „krasnih“ suh trohej, zato ta verz „šepa;“ poleg tega kazi ga še nekaj družega, to je, da je čisto brez zarez (cezure).

„V b r o n o vito podnebje, da sije bogóm neumerlim.“ Tu imamo na prvi stopinji trohej: „V bróno —“ enako je trohej na četerti stopinji v verzú :

„In umerlim ljudém po žito rodnem ozémlju.“

Iz enakega vzroka ne moremo odobravati naslednjih verzov :

Potniki pridejo v Pil, v Nelejev grad ponositi —
S a m e dimaste junce, Pozéjdonu, zemlje majálcu —
Baš pokušajo drobje i b o g u zžigajo ledja —
Telemah p e r v i stopi iz nje, Atena g a vódi —
Hči Kronidova s o v o o k a ter beseduje —
Sej si prejadral morjé, da bi z v é d e l, kje ti je oče —
Č u t i hočeva, k á k o v svet on hrani v oserežu —

Todá dovolj! Med navedenimi devetimi šestomeri, izbranimi iz osemnajst verzov, zdi se nam najslabši ta :

Hči Kronidova s o v o o k a, ter beseduje —

V besedi : sovooka sta dva gola troheja zaporedoma, in kar je najhuje, v eni in isti besedi. In sedaj nekaj verzov s ponarejenimi troheji :

V s a s e dišča pa juncev devet pred sebjó so iméla —
B a š pokušajo drobje i bógu zžigajo ledja —
Spravijo ja, p r i krenejo v luko in stopijo v luko —
Telemah prvi stopi iz n j é, Atena g a vódi —
H č i K r o n i d o v a sovooka, ter beseduje —
S a m g a prosi, vse ti naj t a k n a znani, kakó je —
O n l a ž i ne pozná, ker mož je jako pravičen —

Tu je posebno zanimiv zadnji verz : tri troheje imá (drugi : — „zna, ker“ se pač že bolj bliža spondeju), vendar je polnoglasen. Vsi trije troheji namreč so tó, kar smo imenovali ponarejene spondeje. Z navedenimi naj se primérjajo naslednji šestomeri :

Dvadeset let in devet preteklo je meni od rojstva —
Kar se spominjati vém, nesreča me vedno je tepla —
Malo sem, dobro to znam, a kar sem, postál sem iz sebe —
Hodil sem v šolo k možém, Slovenije prvím modrákom —
Kaj je blagóst in krepóst in kaj je umetljuost prava —
Dobro življenje poznám : v vesvoljnosti gledám jedinst, —
Mnogi prijatelji vže stiskali mi roko so mojo —
Vérnih le pičel je broj, a tí so značajni in upam —
S takimi sredstvi tedáj opravljam jaz svojo misijo —
Pesnika zóve me svet — in s ternjem v zahvalo me venča —
Ko slavohlepnost bi gnala po častni me poti izbrani —
Ali, ker žene me vroča ljubezen do vsega človeštva —

Kaj pravijo naši bralci tém verzom? Nam se vidijo dobri. Ne spominjamo se, da smo brali kje tako gladke, polnoglasne, tako pravilne šestomere slovenske! Vzeli smo jih iz letošnje „Zore“, števil. 17. vse zaporedoma, izpustivši samo petomere, ki se versté z njimi, da nas ne motijo v naši preiskavi. Ako se potrudi kateri iz med naših bralcev, ter jih na tanko pregleda, videl bode, da gosp. Cimperman. ki jih je zložil, ní nikjer grešil proti pravilu, ki ga priporočamo našim mladim pesnikom. Tu ní nobenega golega troheja: mesto daktilov stojé sami ponarejeni spondeji. Ko smo prvič brali té verze, zdeli so se nam takoj nenavadno dobri; to je zbudilo našo pozornost; radovedni smo bili, ali se je morebiti gospod Cimperman ravnal po našem

pravilu; čudno bi bilo res, ker o tej stvari nismo govorili nikoli z njim, ne z drugim nikomur. Videli smo, da tó pravilo vlada v verzih povsod. Vpraša se zdaj to: je-li gospod Cimperman našel sam to pravilo, in z jasno zavestjo ravnal se po njem, ali pa je delal verze samo po sluhu? To vedeti bilo bi nam prav zanimivo, za stvar samo ob sebi je rešenje tega vprašanja brez važnosti. Nas je to samo poterdilo v prepričanju, da naše misli o šestomeru slovenskem niso prazne in dalo nam je povod in pogum govoriti o stvari, o kateri bi bili brez tega težko kedaj govorili.

Odgovarjalo se nam bode: Recimo, kar se nam ne vidi še do gnano, da ono pravilo, ki se nam priporoča, res nekoliko pripómore, da so navedeni verzi dobri; a to gotovo ní edino, kar jih dela dobre. — Istina! Drugo, česar treba dobrim šestomerom, je pravilna „zareza“. Šestomer brez zareze je „monstrum“; predolg je, da bi ga človek mogel brati v enem dušku, brez odmora. To je znano; a manj znano je morebiti to, da slovenskim šestomerom in isto tako nemškim zadostuje samo „moška cezura“ — „penthemimerés“, edino ta je nam dovolj krepka; „ženske“ — katá trítion trohajon — skoraj ne čuti naše uho. Navedeni verzi imajo, razen zadnjih dveh, vsi moške zareze; pogledjmo:

Dvadeset let in devet || preteklo je meni od rojstva —
Kar se spominjati vem, || nesreča me vedno je tepla —

Zadnja dva imata ženske:

Ko slavohlepnost bi gnala || po častni me poti izbrani —
Ali ker žene me vroča || ljubezen do vsega človeštva —

Zato tudi nista tako dobra, kakor so drugi. Zlasti poslednji verz ima čisto slabo zarezo, ker prilóg „vroča“ je v tesni zvezi sè samostojnikom „ljubezni“.

Moško zarezo na četerti stopinji — hephthemimerés — zametajo novejši nemški učenjaki; morebiti po praviči; mi smo jo rabili do sedaj „varietatis causa“, to seveda samo tako, da ji vstreza, po znanem pravilu, moška zareza na drugi stopinji. Nam se ne glasi slabo naslednji verz:

„Ravno takó || pa je molil i sin || Odisejev dragi“.

Pri izglednih latinskih pesnikih jo nahajamo na onih redkih mestih, kjer ní na tretji stopinji moške zareze.

Toliko o spondejih in o zarezi! A vse to še ní dovolj. Da bode šestomer dober, treba tudi, da so daktili, kolikor mogoče, čisti; to je, da je prvi zlog zares dolg, in da sta drugi in tretji zares kratka. Zoper to pravilo greše starejši nemški pesniki, da je groza! Pri njih je reš časi: „Kirehthurnknopf“ daktil! Izgledov ne navajamo, da ne bode v slovenskem spisu preveč nemščine, kar se nam ne zdí imenitno. Vsak jih lahko najde sam, kolikor jih hoče. Navedimo nekoliko slovenskih:

„Tedaj besedo povzame Gerenjan vitežki Nestor“.

„Tédaj be“ — to vendar ne more biti pravi daktil, ker ní, da bi se naglašalo „tédaj“.

„Ipak odkrijem vam tudi, da hvale té nisem zaslužil“.

„Hvale té“ se tudi ne more rabiti za daktil, besedica té mora biti, ker je pron. demonstr., naglašena, za to se nemore rabiti za kratko.

Tako tudi v petomeru:

„Ki za človeštvo gojim véрно skerbljiv jo vsak čas“.

Rekli smo, da daktili naj bodo, kolikor mogoče, čisti. Da bi bili popolnoma čisti, tega ne moremo zahtevati v slovenščini. Skoraj primorani smo časi sestavljati daktile iz treh enozložnih besed, ki so prav za prav enako dolge, tako da bi se tudi lahko brale za „anapest;“ n. pr.:

„Da si mi pravi zavest: pošten si bil vsikedár!“

Samo paziti je treba na tó, da zlog, ki ga rabimo za kratkega, ne bode krepkejše naglašen in povdarjen, nego zlog poleg njega, ki je dolgo mérjen.

Kar smo govorili o šestomeru, to velja, samo ob sebi se umé, tudi o petomeru, ki je po krivem dobil to imé. Verz, ki ga imenujemo petomé, je prav za prav šestomé, samó da mu je odpala „téza“ na tretji in šesti stopinji, nadomeščena z odmorom; torej:

„Meni še bojni vihar — védno na tóho buči —“

Spominjamo se, da smo brali v nekem slovenskem listu, ki pri naša pesmi samo o posebnih prilikah, n. pr. o novem letu, petomere take, da so imeli tudi v drugi polovici daktile nadomeščene sè spondeji, ali prav za prav s troheji, odkod je ta modrost, to nam je nedoumno.

Šestomer ima lahko čiste daktile in spondeje in pravilno zarezo (tú govorimo samo o vnanji obliki) a vendar je malo prida, gola proza! Kedor hoče delati dobre verze, treba, da zna tudi skladati stavke in staviti besede; todà dovolj in morebiti še preveč smo govorili o predmetu, ki zanima redko katerega bralea. Sploh teoretični nauki ubogo malo koristijo; kedor se hoče učiti, kako se delajo dobri šestomeri in distihi, naj bere Vergilija, Ovidija, Tibula in Propereija. Da bi nam kedó spisal slovensko epopejo v šestomerih, tega se nam pač ní bati; tudi bi mu ne svetovali — tí časi so minili; — a elegije, pesmi v distihih, ki obsegajo najmnogoverstnejše lirične predmete, žalostne in vesele, dadó se dobro pisati tudi v slovenščini, samo znati je treba!

S.

BESEDA O JUGOMERU.

Ker ne smemo upati, da nam bode skoraj čas pripuščal, na tanko pregledati in preiskati ter potem kritično soditi to lepo tragedijo, naj Zvonovi bralec zvedó, kako misli in sodi o njej visoko čislán rojak, na glasu strokovnjak, mož, kateri ima veljavno besedo v vseh stvaréh,

ki se tičejo slovenskega jezika in slovstva. Imena njegovega povedati ne smemo, morebiti ga bistroumni bralec sam ugane. V prijateljskem dopisu nam piše:

— — — Tugomera niste prehvalili; jaz sem ga že dvakrat prečital in nekoliko besed in fraz prepisal si v slovar. Zoperne so mi tiste „ij“-oblike, kakor veste; ali tukaj jih nisem čutil in uspeh je bil „durehschlagend!“ Tragedija ta je na nekaterih mestih, dejal bi, starinsko lepa, klasična. Jaz upam, da še kaj več izpregovorite o njej, da vas ne bodo.....na sumu imeli. Ker se dejanje verši berž po devetem stoletju, laglje se odpusti kje kaka starica, čitateljem manj znana; vendar se je nekd predaleč šlo, kar se tega tiče. Tako ima (str. 16.) „kazati“ za sagen, kar nam za res ni potrebno; „peči se“ sorgen tudi moti in ne bude več proderlo. Staroslov. futurum s pomočjo: imeti (str. 29, 102), ali pa hervatski: „blag hče biti“ (str. 55) ne zdi se mi pohvale vreden; „u nas“, bei uns, sega predaleč, tako tudi: „brak“ za Ehe (str. 146) in pa: „prelagataj“ za Spion. Staroslov. ima „prelagati“, ambulare, in odtod: prelagataj, kar bi pred pomenilo Translator, nego Spion, in čemú tudi?! Nasproti pa ima n. pr. pravi slovenizem: nobednimi (str. 92). „Po“ za für (koristno po oba naroda str. 112) bilo bi lepo, ako bi se pri nas prijelo. „Jadikovaje“ (str. 9) mesto: jadikujoč je zoper staro slovnico. Str. 39: „Dostojen mi namestnik v vojvodstvu“ dela v en zlog, kar mislim, ne gre; torej „vè“ vojvodstvu, če že ne po starem: u. Str. 149 nadvladati z dativom; po serbski bi moral stati accusativ; starosl. té besede nima. Str. 61 „Slovénin“, stoji naglas na nepravem mestu: na posledni strani; „lomeč z rokama“, zdi se mi z ozirom na slov. in serb. narodno pesem pogrešno; roke lomeč, lomeč si roke; str. 143 „jaz hvaliti utegnul osodo“, izpuščen je: bi; na str. 193 „bode tisoč let vas drgetanje od mnogo vnukov naših“, tega jaz ne razumem, če ne pomeni to: Tausend Jahre wird der Schrecken unserer Enkel vor Euch dauern. „Not“ za wolan! mislim da je vzeto iz herv. nut.

Nota bene: str. 58 ima dual: „o meni sta govorili“, prav tako kakor jaz menim, da mora biti. . . . Odkod je beseda: „zabrega“ (str. 44) Verlegenheit, je-li Vam znana?

To delo je zares narodno, prav tako osnovano, kakor jaz o Nemcih sodim. Reklo se bude, da je „Tendenzstück“. Ako bi v Rusiji izišla taka knjiga, imela bi nekaj zgodovinske pomenljivosti.

Tudi vi, gospod, — „ni fallor“ — bili ste nekedar Tugomer, kakoršen je iz početka bil; a zdaj upam, da ste takšen, kakoršen je bil po osodnem nemškem gostovanju.

Jaz sem bil vsegdar Mestislavove misli, torej Batog!.....

Zvon izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gl. za polleta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Ottakring, Hauptstrasse 28.